

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN KINH TẾ VIỆT NAM

PGS.TS. NGUYỄN TRỌNG XUÂN
(Chủ biên)

PHÁT TRIỂN KINH TẾ VÙNG CỦA VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Phát triển kinh tế vùng của Việt Nam / Nguyễn Trọng Xuân (ch.b.), Nguyễn Văn Hùng, Trần Minh Ngọc... - H. : Khoa học xã hội, 2013. - 204tr. : minh hoạ ; 21cm

ĐTTS ghi: Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam. Viện Kinh tế Việt Nam. - Phụ lục: tr. 18-197. - Thư mục: tr. 198-201

1. Kinh tế vùng 2. Phát triển vùng 3. Chính sách 4. Việt Nam

338.9597 - dc14

KXB0132p-CIP

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN KINH TẾ VIỆT NAM

PGS.TS. NGUYỄN TRỌNG XUÂN
(Chủ biên)

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ VÙNG
CỦA VIỆT NAM**
(Sách chuyên khảo)

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2013

TẬP THỂ TÁC GIẢ

PGS. TS. Nguyễn Trọng Xuân (chủ biên)

TS. Nguyễn Văn Hùng

TS. Trần Minh Ngọc

TS. Trần Minh Tuấn

ThS. Lê Văn Hùng

TS. Vũ Trọng Nghĩa

ThS. Ngô Quang Trung

ThS. Phạm Thành Công

NCS. Nguyễn Thị Hồng Tâm

TS. Nguyễn Thị Yến

TS. Phạm Thị Ngọc Vân

ThS. Trần Thị Kim Chi

MỤC LỤC

	Trang
Danh mục bảng	10
Danh mục biểu đồ	13
Danh mục từ viết tắt	14
Lời nói đầu	17
Chương 1. Lý luận cơ bản về phát triển vùng và thể chế phát triển vùng của Việt Nam giai đoạn 2000 - 2010	21
<i>1.1. Một số vấn đề cơ bản về lý luận phát triển vùng</i>	21
1.1.1. Khái niệm vùng, vùng kinh tế	21
1.1.2. Khái niệm kinh tế vùng	23
1.1.3. Các yếu tố cần thiết trong chính sách phát triển theo vùng và chính sách cho phát triển kinh tế vùng	25
<i>1.2. Chính sách và thực tiễn phát triển vùng của Việt Nam</i>	28
1.2.1. Hệ thống chính sách của Việt Nam về phát triển vùng	28
1.2.2. Một số nghiên cứu thực tiễn về tác động của chính sách phát triển vùng đối với sự phát triển của Việt Nam	46

1.3. Kinh nghiệm quốc tế về chính sách phát triển vùng	50
1.3.1. Trung Quốc và chiến lược đầu tư phát triển theo vùng	50
1.3.2. Chính sách phát triển vùng của một số nước ASEAN	58
1.3.3. Khái quát một số bài học kinh nghiệm trong chính sách phát triển vùng của các nước đã nêu	62
Chương 2. Thực trạng phát triển vùng của Việt Nam thời gian qua	65
2.1. Mô hình vùng kinh tế trọng điểm, hành lang kinh tế, tam giác tăng trưởng: thực trạng và vấn đề	65
2.1.1. Mục tiêu đặt ra đối với các mô hình	65
2.1.2. Cơ chế vận hành của các mô hình	67
2.1.3. Hiệu quả của các mô hình	67
2.1.4. Một số vấn đề đặt ra	70
2.1.5. Về bản chất, đây có phải là mô hình phát triển vùng?	74
2.2. Khoảng cách về trình độ phát triển giữa các vùng theo địa giới hành chính	80
2.2.1. Khoảng cách giữa các vùng về năng lực và kết quả sản xuất của một số ngành cơ bản	80
2.2.2. Sự khác nhau giữa các vùng về nguồn nhân lực	88

2.2.3. Khoảng cách về mức sống giữa các vùng	96
2.2.4. Một số vấn đề nảy sinh từ khoảng cách về trình độ phát triển giữa các vùng	108
2.2.5. Nhận thức đúng đối với khoảng cách về trình độ phát triển giữa các vùng - cơ sở lý luận và thực tiễn cho việc hình thành, thực thi các chính sách phát triển vùng	120
2.3. Những vấn đề tồn tại đối với chính sách phát triển vùng	122
2.3.1. Sự chông chéo trong chính sách phát triển vùng	122
2.3.2. Thiếu một cơ quan chuyên trách có đủ thẩm quyền để điều phối theo vùng	123
2.3.3. Cơ chế phân bổ đầu tư công theo vùng chưa rõ ràng	124
2.3.4. Chưa có chính sách định hướng cụ thể theo lợi thế, đặc trưng của từng vùng	124
2.3.5. Thiếu sự liên kết, phối hợp dẫn tới xung đột giữa các tỉnh trong quá trình phát triển	127
2.3.6. Tập trung theo chiều rộng, chưa phát triển theo chiều sâu	129
Chương 3. Một số chính sách và giải pháp phát triển vùng của Việt Nam trong điều kiện mới đến năm 2020	134
3.1. Bối cảnh quốc tế và trong nước tác động đến phát triển vùng của Việt Nam	134
3.1.1. Dự báo bối cảnh đến năm 2020	134

3.1.2. Những điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức đối với phát triển vùng của Việt Nam	148
3.1.3. Xu hướng vận động chủ đạo của tăng trưởng kinh tế và phát triển của Việt Nam	152
3.1.4. Yêu cầu về phát triển vùng trong điều kiện tăng trưởng kinh tế Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020	155
3.2. Một số vấn đề rút ra từ thực tiễn về tư duy phát triển vùng của Việt Nam	158
3.2.1. Phát triển vùng theo lựa chọn ưu tiên (trọng điểm, lợi thế) và vấn đề phát triển đồng đều, xóa chênh lệch giữa các vùng	158
3.2.2. Lĩnh vực đóng vai trò động lực trong phát triển vùng	165
3.2.3. Các thành phần kinh tế trong chiến lược phát triển vùng	168
3.2.4. Đầu tư cho phát triển một vùng cụ thể thông qua bài toán lựa chọn đầu tư bằng các nguồn lực hay bằng các chính sách đặc thù thích hợp?	174
3.3. Quan điểm cơ bản về phát triển vùng trong điều kiện phát triển của giai đoạn 2011 - 2020	177
3.4. Định hướng chiến lược phát triển vùng của Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020	179

<i>3.5. Một số kiến nghị mang tính giải pháp thực hiện chiến lược phát triển vùng trong mô hình tăng trưởng của Việt Nam giai đoạn 2011 - 2020</i>	182
Kết luận	184
Phụ lục: Một số chỉ tiêu cơ bản theo vùng	187
Tài liệu tham khảo	200

DANH MỤC BẢNG

	Trang
Bảng 1.1. Số tỉnh được xếp vào vùng kinh tế trọng điểm theo các Quyết định của Thủ tướng Chính phủ năm 1997 - 1998	36
Bảng 1.2. Số tỉnh được xếp vào các vùng kinh tế trọng điểm năm 2004	37
Bảng 1.3. Số tỉnh được xếp vào các vùng kinh tế trọng điểm sau năm 2009	38
Bảng 2.1. Sự chênh lệch về giá trị sản xuất công nghiệp bình quân đầu người giữa vùng cao nhất so với vùng thấp nhất (theo giá so sánh năm 1994)	82
Bảng 2.2. So sánh giữa vùng có giá trị sản xuất nông nghiệp cao nhất và thấp nhất	84
Bảng 2.3. Xếp hạng theo GTSX nông nghiệp trung bình trên diện tích đất nông nghiệp	86
Bảng 2.4. Xếp hạng theo tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ tiêu dùng (theo giá thực tế) bình quân đầu người phân theo vùng	88
Bảng 2.5. Phân bố dân số theo vùng của Việt Nam (2011)	89